

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

مرجع تصویب: قوه قضائیه

شماره ویژه نامه: ۷۴۹

چهارشنبه، ۸ بهمن ۱۳۹۳

سال هفتاد شماره ۲۰۳۶۱

آیین نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری

شماره ۱۰۰/۶۶۸۸۰/۹۰۰۰

۵/۱۱/۱۳۹۳

جناب آقای سینجلی جاسبی

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور

تصویر آیین نامه «اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری» به شماره ۱۰۰/۶۶۷۵۸/۹۰۰۰ مورخ ۵/۱۱/۱۳۹۳ ریاست محترم قوه قضائیه جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - محسن محدث

شماره ۱۰۰/۶۶۷۵۸/۹۰۰۰

۵/۱۱/۱۳۹۳

دیوان عدالت اداری آیین نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت های تخصصی

در اجرای ماده ۹۶ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، مصوب ۱۳۹۲ «آیین نامه اداره جلسات هیأت های تخصصی و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری» به شرح مواد آتی است.

فصل اول: اصطلاحات

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه به شرح آتی است:

الف - قانون: قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، مصوب ۱۳۹۲.

ب - رییس دیوان: رییس دیوان عدالت اداری.

ج - معاون قضایی دیوان: معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی.

د - هیأت عمومی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، موضوع ماده ۸ قانون.

ه - هیأت یا هیأت های تخصصی: هیأت یا هیأت های تخصصی، موضوع ماده ۸۴ قانون.

و - مدیرکل یا اداره کل هیأت ها: مدیرکل یا اداره کل هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری.

ز - مدیرکل یا اداره کل هیأت عمومی: مدیرکل یا اداره کل هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

فصل دوم - هیأت های تخصصی

بند اول - ترکیب و ساختار

ماده ۲- هر یک از هیأت های تخصصی، مرکب از حداقل پانزده نفر از قضات دیوان عدالت اداری است که به موجب ابلاغ رییس دیوان و با در نظر گرفتن تخصص و تجربه، به عضویت در این هیأت ها تعیین می شوند. رییس دیوان می تواند حسب ضرورت، تعداد اعضای هیأت ها و نیز عناوین و تعداد آنها را افزایش دهد.

ماده ۲- عضویت در هر یک از هیأت های تخصصی براساس تمایل و اولویت اعلامی توسط قضات خواهد بود و در صورت تکمیل حداقل

نصاب قانونی از جهت تعداد اعضای لازم جهت تشکیل هر یک از هیأت‌ها، بنا به تشخیص رییس دیوان و براساس اولویت اعلامی و همچنین تجربه و تخصص آنان در یکی از هیأت‌ها منصوب می‌شوند.

ماده ۴- هر هیأت تخصصی دارای رییس، نایب رییس و دبیر و منشی خواهد بود. رییس دیوان پس از مشورت با اعضای هر یک از هیأت‌های تخصصی، آنها را برای مدت یکسال تعیین می‌نماید و تمدید آن برای دوره‌های بعد نیز بلامانع خواهد بود. مدیریت جلسات و نیز رعایت ترتیب مذاکرات بشرح مقررات این فصل بر عهده رییس و در غیاب وی با نایب رییس خواهد بود.

ماده ۵- تنظیم گزارش جلسات و تصمیمات هیأت تخصصی برعهده دبیر هیأت مذکور است و تنظیم و تدوین پیش‌نویس آراء هیأت با رییس یا یکی از اعضای اکثریت با انتخاب رییس هیأت خواهد بود. پیش‌نویس رأی باید به امضای اکثریت رسیده و سپس پاکت‌نویس و با امضاء رییس هیأت اعلان شود.

ماده ۶- منشی یکی از کارکنان اداری بوده و زیر نظر اداره کل هیأت‌ها انجام وظیفه می‌کند.

بند دوم - ترتیب تشکیل جلسات هیأت تخصصی و رأی‌گیری

ماده ۷- ارجاع پرونده به هیأت‌های تخصصی به عهده رییس دیوان یا معاون قضایی دیوان خواهد بود.

ماده ۸- جلسات هیأت‌های تخصصی هر هفته یکبار برگزار می‌شود. در صورت ضرورت، تشکیل جلسات فوق‌العاده بنا به تشخیص رییس هیأت و یا درخواست مدیرکل هیأت‌ها و تصویب رییس هیأت، امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره - به تشخیص رییس دیوان، جلسات هیأت‌های تخصصی خارج از وقت اداری برگزار خواهد شد.

ماده ۹- پس از وصول پرونده به هیأت تخصصی، رییس هیأت پرونده را جهت تهیه گزارش، به یکی از اعضاء ارجاع می‌کند. عضو مرجوع الیه موظف است حداکثر ظرف یکماه گزارش آن را تهیه و به رییس تسلیم نماید تا به نوبت در دستور کار هیأت قرار گیرد.

تبصره - چنانچه عضو هیأت تخصصی به هر دلیل نتواند ظرف مدت مقرر گزارش پرونده را تهیه و تسلیم نماید، مکلف است علت آن را در جلسه هیأت به اطلاع اعضای هیأت برساند. رییس هیأت در این خصوص تصمیم لازم را اتخاذ خواهد کرد.

ماده ۱۰- منشی هیأت تخصصی حسب نظر رییس هیأت مذکور، گزارش‌های واصله را به ترتیب وصول در دستور کار قرار می‌دهد. این گزارش‌ها پس از تأیید رییس و در غیاب وی، نایب رییس، حداقل سه روز قبل از تاریخ برگزاری جلسه از طریق سامانه الکترونیکی هیأت‌های تخصصی جهت مطالعه در دسترس اعضاء قرار می‌گیرد.

ماده ۱۱- در مواردی که به موجب قوانین موجود از جمله قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و ذیل ماده ۳۷ قانون و نیز مواردی که به تشخیص رییس دیوان رسیدگی به شکایت در هیأت عمومی به صورت خارج از نوبت انجام می‌شود، رسیدگی خارج از نوبت شامل کلیه مراحل خواهد بود.

ماده ۱۲- حضور اعضاء در جلسات هیأت الزامی است و در صورت عذر باید مراتب در اسرع وقت ممکن و حداکثر یک روز قبل از تشکیل جلسه به طریق مقتضی به اداره کل هیأت‌ها اعلام شود.

مدیرکل هیأت‌ها موظف است غیبت غیرموجه و تأخیر بیش از سه جلسه هر یک از اعضاء را جهت اقدام و تصمیم مقتضی به اطلاع رییس دیوان یا معاون قضایی دیوان برساند.

ماده ۱۳- جلسات هیأت تخصصی با حضور دو سوم اعضاء رسمیت یافته و رسیدگی به موضوع تا زمان اعلام کفایت مذاکرات ادامه می‌یابد. رییس و همچنین هر یک از اعضاء می‌تواند کفایت مذاکرات را پیشنهاد نماید که در این صورت، براساس رأی اکثریت قضات حاضر اتخاذ تصمیم خواهد شد. اعضاء حاضر موظفند در رأی‌گیری شرکت نمایند.

ماده ۱۴- چنانچه اکثریت اعضای هیأت تخصصی، حضور یک یا هر دو طرف شکایت و یا نمایندگان آنان یا کارشناسان ذربط و یا کسب نظر برخی از قضات صلاحیتدار دیوان را که در هیأت‌های تخصصی دیگر عضویت دارند، ضروری تشخیص دهند، به دستور رییس هیأت با تعیین وقت، از آنان جهت شرکت در جلسه و ادای توضیح دعوت می‌نماید.

تبصره - پس از استماع اظهارات مدعین، رأی‌گیری در خصوص موضوع مورد شکایت صرفاً با حضور قضات عضو همان هیأت بعمل می‌آید.

بند سوم - ترتیب رسیدگی به درخواست ابطال مصوبات در هیأت‌های تخصصی

ماده ۱۵- در مورد درخواست ابطال آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات موضوع ماده ۱۲ قانون، پس از قرائت شکایت شاکی و مستندات آن و همچنین پاسخ کتبی دستگاه طرف شکایت و در صورت لزوم استماع توضیحات و اظهارات طرفین یا نمایندگان قانونی آنان و نیز کارشناسان ذی‌ربط، به طریق زیر اقدام خواهد شد:

الف - چنانچه نظر اکثریت مطلق اعضای حاضر در جلسه هیأت تخصصی بر ورود شکایت و ابطال مصوبه موضوع شکایت باشد، پرونده همراه با نظریه هیأت مذکور جهت طرح در هیأت عمومی دیوان، به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌شود.

ب - در صورتی که نظر سه چهارم اعضای حاضر بر رد شکایت باشد، هیأت تخصصی رأی به رد شکایت صادر و از طریق اداره کل هیأت‌ها با بهره‌گیری از امکانات پایگاه اطلاع‌رسانی دیوان به اطلاع رئیس دیوان و قضات دیوان عدالت اداری می‌رسد تا چنانچه به آن معترض باشند ظرف بیست روز از تاریخ صدور رأی، اعتراض خود را با ذکر دلایل و مبنای مربوط، به هیأت تخصصی ذی‌ربط اعلام کنند. هیأت تخصصی نیز موظف است ضمن اظهارنظر، پرونده را از طریق اداره کل مذکور جهت اتخاذ تصمیم به هیأت عمومی ارسال نماید.

ج - چنانچه نظر اکثریت کمتر از سه چهارم اعضاء بر رد شکایت باشد پرونده به همراه نظریه جهت طرح در هیأت عمومی به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌شود.

د - چنانچه اکثریت هیأت تخصصی، موضوع شکایت را مشمول صلاحیت‌های هیأت عمومی دیوان به شرح ماده ۱۲ قانون تشخیص ندهد، پرونده همراه نظریه جهت طرح در هیأت عمومی به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌شود. در این صورت، هرگاه هیأت عمومی موضوع را در صلاحیت خود و قابل طرح تشخیص دهد، پرونده در اجرای ماده ۸۴ قانون جهت اقدام لازم به هیأت تخصصی مربوط اعاده و در صورت تأیید نظریه هیأت تخصصی، پرونده جهت اتخاذ تصمیم مقتضی به نظر رئیس دیوان می‌رسد.

ه - چنانچه هیأت تخصصی هر یک از مصوبات موضوع شکایت یا بخش‌هایی از یک یا چند مصوبه را مغایر با قانون و قابل ابطال تشخیص و در خصوص بعضی دیگر نظر به رد شکایت داشته باشد، ابتدا نسبت به مواردی که به عدم مغایرت آنها با قانون اعتقاد دارد مبادرت به صدور رأی مبنی بر رد شکایت می‌کند. چنانچه در مهلت مقرر قانونی، اعتراضی نسبت به این رأی واصل شود، ضمن اعلام نظر در خصوص مواردی که به ورود شکایت اعتقاد دارد، پرونده را با همان کلاس اولیه، به پیوست دادنامه صادر شده و نظریه، توأماً جهت طرح در هیأت عمومی و صدور رأی، به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌کند.

و - در مواردی که در جریان رسیدگی به موضوع در هیأت تخصصی، اعلام مغایرت مصوبه با شرع نیز واصل شود مراتب ابتدا به رئیس دیوان منعکس می‌شود تا مراتب مغایرت یا عدم مغایرت مصوبه موضوع درخواست ابطال با شرع، از شورای نگهبان استعلام شود. پس از وصول نظریه شورای نگهبان، پرونده به هیأت تخصصی مربوط اعاده و ارجاع می‌شود تا حسب مورد اتخاذ تصمیم لازم به عمل آید.

تبصره ۱- در هر یک از موارد مذکور، نظر اقلیت هیأت‌های تخصصی ذیل نظر اکثریت درج می‌گردد.

تبصره ۲- در مواردی که نظر هیأت تخصصی مبنی بر انطباق موضوع با مصادیق مندرج در ماده ۸۵ قانون باشد، مراتب طی گزارشی از طریق اداره کل هیأت‌ها به اطلاع رئیس دیوان می‌رسد تا قرار مقتضی صادر شود.

ماده ۱۶- در مواردی که رئیس دیوان از صدور آرای متعارض و یا مشابه مطلع گردد و پس از بررسی، موضوع را مشمول مواد ۸۹ و ۹۰ قانون تشخیص دهد، می‌تواند آن را جهت رسیدگی و اظهارنظر به یکی از هیأت‌های تخصصی ارجاع نماید و پس از اظهارنظر هیأت مذکور موضوع در هیأت عمومی مطرح می‌شود و نظریه هیأت تخصصی برای هیأت عمومی جنبه مشورتی خواهد داشت.

تبصره - چنانچه رئیس دیوان در راستای ماده ۹۱ قانون، آرای صادره از هیأت عمومی را مبتنی بر اشتباه یا مغایر با قانون و یا متعارض تشخیص دهد، به ترتیب فوق عمل خواهد کرد.

فصل سوم - هیأت عمومی

بند اول - ساختار هیأت عمومی

ماده ۱۷- هیأت عمومی با شرکت حداقل دوسوم کلیه قضات دیوان به ریاست رئیس دیوان و یا معاون قضایی دیوان تشکیل می‌شود. مشاوران و کارشناسان موضوع ماده (۷) قانون می‌توانند با دعوت رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان بدون داشتن حق رأی، در جلسات هیأت عمومی شرکت کنند و در صورت لزوم نظرات کارشناسی خود را ارائه نمایند. هیأت عمومی دارای یک منشی از کارکنان اداری خواهد بود که زیر نظر اداره کل هیأت عمومی انجام وظیفه می‌کند.

ماده ۱۸- حضور طرفین شکایت یا نمایندگان و وکلا و کارشناسان آنان به تشخیص رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان یا اکثریت قضات بلامانع است. اشخاص مذکور از طریق اداره کل هیأت عمومی دعوت می‌شوند.

تبصره ۱- رؤسای هیأت‌های تخصصی یا مدیرکل هیأت عمومی نیز می‌توانند پیشنهاد دعوت از طرفین را به رئیس دیوان بدهند. این دعوت پس از موافقت رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان انجام خواهد شد.

تبصره ۲- معاونت آموزش، پژوهش و پیشگیری می‌تواند با موافقت رئیس دیوان، از استادان دانشگاه، دانشجویان، کارشناسان و قضات شاغل در سایر مراجع قضایی جهت حضور در جلسات هیأت عمومی برای اهداف آموزشی یا پژوهشی دعوت نماید. در صورت موافقت، مراتب جهت هماهنگی‌های لازم به معاون قضایی دیوان اعلام می‌شود.

ماده ۱۹- اداره جلسه و رعایت ترتیب مذاکرات، حفظ نظم و نظارت بر حسن اجرای مقررات این آیین‌نامه بر عهده رئیس جلسه خواهد بود.

تبصره ۱- هر یک از قضات حاضر می‌توانند نسبت به نحوه اداره جلسه و رعایت مقررات این آیین‌نامه به صورت خارج از نوبت تذکر دهد. چنانچه رئیس جلسه تذکر را وارد بداند به آن ترتیب اثر می‌دهد.

تبصره ۲- جلسات هیأت عمومی با تلاوت آیاتی از کلاما... مجید آغاز می شود و رئیس جلسه می تواند حداکثر به مدت ۲۰ دقیقه مطالب لازم را مطرح نماید.

ماده ۲۰- دستور کار هیأت عمومی، توسط مدیرکل هیأت عمومی و یا معاون وی و در غیاب آنان یکی از قضات به تشخیص رئیس هیأت قرائت می شود.

بند دوم - نحوه تشکیل جلسات هیأت عمومی

ماده ۲۱- جلسات هیأت عمومی هر هفته یکبار برگزار می شود. در صورت ضرورت، با اعلام قبلی رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان، برگزاری جلسه فوق العاده بلامانع است. همچنین، جلسات هیأت عمومی به تشخیص رئیس دیوان می تواند خارج از وقت اداری برگزار شود.

تبصره - حداکثر مدت برگزاری هر جلسه هیأت عمومی عادی یا فوق العاده، چهار ساعت متوالی یا با تنفس می باشد، مگر آنکه رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان بنا به ضرورت ترتیب دیگری اتخاذ نماید.

ماده ۲۲- دستور جلسات هیأت عمومی به ترتیب وصول پرونده ها از طریق اداره کل هیأت ها و با رعایت موضوعات مطروحه از قبیل ابطال، ایجاد رویه و وحدت رویه و همچنین اولویت پرونده های مربوط به موضوع تخصصی، حداقل ظرف ۴۸ ساعت قبل از تشکیل جلسه، از طریق سامانه مربوط به هیأت عمومی در اختیار قضات و در صورت لزوم به تشخیص رئیس دیوان، در اختیار مشاوران موضوع ماده (۷) قانون قرار می گیرد.

تبصره - در موارد ضروری، رئیس دیوان می تواند اولویت دستور هیأت عمومی را تعیین نماید.

ماده ۲۳- آمار تعداد حاضرین در جلسه به طریق مقتضی (از طریق رایانه یا غیر آن) به رؤیت رئیس جلسه می رسد.

ماده ۲۴- رأی گیری به طریق مقتضی (از طریق رایانه یا غیر آن) انجام و در هر حال، علنی خواهد بود.

ماده ۲۵- قبل از طرح پرونده در هیأت عمومی، رئیس دیوان می تواند نظر کتبی مشاوران دیوان در خصوص موضوع مطروحه را اخذ و آن را در اختیار قضات حاضر در جلسه هیأت عمومی قرار دهد.

ماده ۲۶- به هنگام رسیدگی به هر یک از دستور جلسات هیأت عمومی، اعضای هیأت جهت اظهار نظر ثبت نام می کنند و در صورت وجود نظر مخالف، به ترتیب حداکثر دو نفر موافق و مخالف هر یک حداکثر به مدت ۵ دقیقه صحبت می کنند. پس از اظهار نظر، چنانچه کفایت مذاکرات از جانب یکی از اعضا یا رئیس دیوان پیشنهاد گردد راجع به کفایت مذاکرات رأی گیری می شود و اگر اکثریت به کفایت مذاکرات رأی دهند نسبت به اصل موضوع رأی گیری می شود. چنانچه اکثریت اعضای هیأت عمومی با کفایت مذاکرات موافقت نکردند، حداکثر دو نفر موافق و دو نفر مخالف دیگر نیز راجع به موضوع اظهار نظر می نمایند. سپس نسبت به اصل موضوع رأی گیری می شود.

تبصره ۱- چنانچه در رابطه با دستور جلسه مخالفی وجود نداشته باشد، رئیس هیأت تخصصی مربوط یا یکی از اعضای آن به پیشنهاد رئیس حداکثر به مدت ۵ دقیقه راجع به موضوع توضیح می دهد و سپس رأی گیری به عمل می آید.

تبصره ۲- چنانچه به نظر یک یا چند تن از اعضای جلسه دستور جلسه دارای ابهام بوده یا نیاز به تکمیل داشته باشد، ابتدا یکی از اعضا راجع به ابهام یا نقص موجود توضیح می دهد. در صورت تأیید اکثریت اعضا پرونده جهت تکمیل و یا رفع ابهام به هیأت تخصصی مربوط اعاده می گردد.

ماده ۲۷- اظهار نظر ها باید در چارچوب دستور جلسه باشد و برخورد و رفتار حاضرین نباید موجب قطع کلام ناطق یا اخلال در نظم جلسه شود. در صورت عدم رعایت مفاد این ماده رئیس جلسه تذکر لازم را خواهد داد.

ماده ۲۸- چنانچه در جریان رسیدگی به یک پرونده، رئیس جلسه حضور طرفین دعوا، نمایندگان آنها یا کارشناسان یا اشخاص دیگری را جهت ادای توضیح ضروری تشخیص دهد، در صورت موافقت اکثریت اعضای حاضر، پرونده از دستور خارج خواهد شد و مدیر کل هیأت عمومی موظف است از اشخاص مزبور جهت شرکت در جلسه هیأت عمومی دعوت به عمل آورد.

تبصره - پس از قرائت رأی یا نظریه هیأت تخصصی، هرگاه اشخاص موضوع ماده فوق در هیأت عمومی حضور داشته باشند، توضیح لازم را ارائه و به سئوالات مطروحه پاسخ خواهند داد.

ماده ۲۹- در صورت حضور طرفین دعوا یا نمایندگان و کارشناسان آنان در جلسات هیأت عمومی، اظهار نظر ماهوی اعضای هیأت و همچنین رأی گیری، در غیاب مدعوی و بدون حضور آنان صورت می گیرد، مگر آنکه رئیس جلسه حضور آنان را بلامانع تشخیص دهد.

ماده ۳۰- هیأت عمومی دیوان با شرکت حداقل دوسوم قضات دیوان به ریاست رئیس دیوان و یا معاون قضایی وی تشکیل می شود و ملاک صدور رأی، نظر اکثریت اعضای حاضر است. در موارد ابطال مصوبه، اصل تعارض آراء، تشابه آراء و نیز کفایت مذاکرات که براساس آری یا نه رأی گیری به عمل می آید.

بند سوم - رسیدگی به درخواست ابطال مصوبات

ماده ۳۱- چنانچه دستور جلسه، مربوط به درخواست ابطال مصوبه موضوع بند ۱ ماده ۱۲ قانون باشد، منشی جلسه گزارش هیأت تخصصی را که حاوی خلاصه ای از اظهارات و دلایل شاکی و مشتکی عنه است و همچنین متن مصوبه مورد اعتراض را قرائت می کند. در صورت لزوم و به تشخیص رئیس جلسه، متن درخواست ابطال و پاسخ کتبی دستگاه طرف شکایت نیز قرائت خواهد شد.

ماده ۳۲- چنانچه دستور جلسه هیأت عمومی، اعتراض به رأی هیأت تخصصی موضوع بند (ب) ماده ۸۴ قانون باشد ابتدا، رأی هیأت تخصصی و سپس متن اعتراض قرائت می شود.

ماده ۲۳. در مواردی که درخواست ابطال مصوبه‌ای در هیأت تخصصی به لحاظ مغایرت با شرع مورد رسیدگی قرار گرفته و هیأت تخصصی نیز به استناد نظر فقهای شورای نگهبان شکایت را رد کرده باشد، این شکایت مشمول اعتراض موضوع بند ب ماده ۸۴ قانون نخواهد بود.

ماده ۲۴. در مواردی که اعمال ماده ۱۳ قانون مبنی بر تسری اثر ابطال مصوبه به‌زمان تصویب در دستور کار هیأت‌عمومی قرار دارد، پس از قرائت گزارش هیأت تخصصی مربوط و استماع نظرات موافقین و مخالفین، رأی‌گیری به‌عمل می‌آید.

ماده ۲۵. چنانچه درخواست ابطال مصوبه متضمن درخواست تسری ابطال به زمان تصویب آن به شرح ماده ۱۳ قانون بوده، لکن هیأت‌عمومی در جلسه رسیدگی به اصل موضوع نسبت به این درخواست اتخاذ تصمیم نکرده باشد، به محض اطلاع، موضوع از طریق اداره کل هیأت‌عمومی در اولین جلسه هیأت‌عمومی طرح و نسبت به این قسمت از درخواست نیز اتخاذ تصمیم به عمل خواهد آمد. در فرضی که درخواست مزبور پس از اتمام جلسه رسیدگی هیأت‌عمومی و بطور جداگانه واصل شود موضوع خارج از نوبت و بدون نیاز به تبادل لایحه به هیأت تخصصی مربوط ارجاع تا در اولین جلسه هیأت تخصصی مورد رسیدگی قرار گرفته و نتیجه بلافاصله به اداره کل هیأت‌عمومی اعلام می‌شود. این نظریه در نخستین جلسه هیأت‌عمومی طرح و مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

بند چهارم - رسیدگی به درخواست صدور رأی وحدت رویه و رأی ایجاد رویه

ماده ۲۶. در موارد صدور رأی وحدت رویه یا ایجاد رویه موضوع مواد ۸۹ و ۹۰، ابتدا منشی جلسه حسب مورد گزارش هیأت تخصصی و عنداللزوم متن آراء را قرائت می‌کند و رئیس هیأت تخصصی مربوط یا نایب رئیس و یا یکی از اعضاء به تشخیص رئیس هیأت تخصصی درخصوص گزارش و همچنین نظر اکثریت و اقلیت هیأت تخصصی توضیحات لازم را ارائه می‌نماید. سپس، موافقین و مخالفین به ترتیب مذکور در ماده ۲۶ این آیین‌نامه اظهارنظر می‌کنند.

تبصره - در صورتی که قضات صادرکننده آرای موضوع دستور جلسه هیأت‌عمومی، در جلسه حضور داشته باشند هر یک از آنان می‌توانند قبل از اعلام نظر توسط موافقین و مخالفین تعارض یا تشابه آراء، در مورد رأی خود و میانی آن به مدت ۵ دقیقه توضیح دهند.

ماده ۲۷. در مورد تعارض یا تشابه آرای اعلامی موضوع مواد ۸۹ و ۹۰ قانون، رئیس دیوان می‌تواند قبل از اخذ رأی هیأت عمومی، درخواست خود درخصوص موارد مذکور را استرداد نماید.

در صورتی که رأی‌گیری به‌عمل آمده لکن رأی مربوط هنوز انشاء نشده باشد موضوع به طریق پیش‌بینی شده در ماده ۹۱ قانون قابل طرح و رسیدگی مجدد در هیأت‌عمومی خواهد بود.

ماده ۲۸. پس از رأی اکثریت اعضای حاضر هیأت به اصل تعارض، هر یک از قضات حاضر می‌توانند با رعایت ماده ۲۶ این آیین‌نامه نسبت به هر یک از آرای صادر شده از لحاظ میانی و مستندات و انطباق با قوانین و مقررات مربوط اظهارنظر کنند. سپس در مورد تشخیص رأی صحیح اخذ رأی خواهد شد. ملاک در این خصوص رأی اکثریت نسبی حاضرین است.

ماده ۲۹. در مورد درخواست صدور رأی ایجاد رویه، پس از اظهارنظر موافقین و مخالفین با رعایت ماده ۲۶ این آیین‌نامه و اعلام کفایت مذاکرات، نسبت به ایجاد رویه رأی‌گیری خواهد شد.

ماده ۴۰. در صورت درخواست اعمال ماده ۹۱ قانون، پس از قرائت گزارش هیأت تخصصی که حاوی نظر رئیس قوه قضاییه یا رئیس دیوان است و همچنین قرائت رأی یا آرای مورد بحث، با رعایت مواد ۲۶ و ۳۰ این آیین‌نامه رأی‌گیری به‌عمل می‌آید.

ماده ۴۱. چنانچه بلافاصله پس از رأی‌گیری به هر دلیل، رأی مأخوذه به نظر رئیس جلسه مخدوش تشخیص داده شود، مجدداً رأی‌گیری به‌عمل خواهد آمد.

ماده ۴۲. در اجرای ماده ۹۷ قانون، رئیس جلسه می‌تواند پس از اخذ رأی درخصوص هر پرونده، یکی از قضات حاضر را به منظور تنظیم و نگارش رأی تعیین نماید. انشاء رأی به‌عهده رئیس دیوان یا یکی از اعضاء اکثریت هیأت به انتخاب رئیس دیوان است.

ماده ۴۳. مشروح مذاکرات هیأت‌عمومی به صورت صوتی و تصویری یا به هر نحو مقتضی دیگر ضبط و نگهداری می‌گردد.

ماده ۴۴. این آیین‌نامه در ۴۴ ماده و ۱۶ تبصره در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۴ به تصویب رئیس قوه قضاییه رسید.

رئیس قوه قضاییه - صادق آملی‌لاریجانی